

souzený případ) lze podle §u 12 (2) čís. 4 cit. zák. požadovati jen, jestliže před účinností zákona, to jest před 1. dubnem 1925: a) strany se o zvýšení nájemného z tohoto důvodu dohodly, b) soud právoplatně zvýšení připustil, c) nebo aspoň byl již u soudu podán návrh na rozhodnutí o přípustnosti zvýšení nájemného z tohoto důvodu. Nic takového se v tomto případě nestalo (žalobkyně aspoň nic takového ne- tvrdila), naopak stala se dohoda o jednorázovém příspěvku na dřívější investice až za platnosti nového zákona t. j. až 26. září 1925 a proti jeho předpisům. Tato úmluva jest podle §u 20 (2) cit. zák. zapovězena a nicotna, takže byl nájemník oprávněn, by podle §u 20 (3) cit. zák. požadoval zpět, co z tohoto důvodu plnil, i se zákonnými úroky.

Čís. 6565.

Ve sporech o rozluku manželství nelze konati tři předběžné pokusy o smír.

(Posudek ze dne 10. prosince 1926, čís. pres. 1523/26.)

Ministerstvo spravedlnosti předložilo Nejvyššímu soudu ku řešení otázku, mají-li ve sporech o rozluku manželství konány býti tři předběžné pokusy o smír, čili nic. Přikázal tedy první prezident Nejvyššího soudu tuto otázku senátu, jenž ji zodpověděl jak shora uvedeno.

D ů v o d y:

Otázka, o kterou jde, a kterou se Nejvyšší soud neměl příležitostí dosud obírat, není řešena jednotně ani v literatuře, ani v praxi nejvyššího soudního dvoru Vídeňského. Ott (Soustavný úvod III. díl str. 268) míní, že v řízení o žalobách o rozloučení pokusy o smír jako při rozvodu nemohou býti nařízeny, ani když se opírají o vzájemný nepřekonatelný odpor, poněvadž odbytí sporu o rozloučení vůbec, a tím spíše pro neplatnost, nemůže býti způsobeno přivolením žalovaného (§§ 115 druhý odstavec a 99 obč. zák.) a poukazuje — zajisté zcela přesvědčivě, — že nejde jenom o zrušení manželského spoluzití, nýbrž o zrušení právního, manžely k sobě pro všechnu budoucnost poutajícího svazku, při čemž tudíž jsou spoluúčastněny veřejné zájmy. Zároveň schvaluje W (asrův) právní názor (Gerichtszeitung 1873 čís. 6), že § 115 obč. zák. nežádá pokusy o smíření manželů snad z toho ohledu, by usnadnil rozloučení, poněvadž je nelze srovnati s povahou věci. K tomu dodává případně, že při rozvodu sejde na vůli stran, kdežto při rozloučení sejde na jsoucnosti právem uznaného důvodu, že tudíž tam rozhoduje shoda stran, tuto plný důkaz v řízení soudním podaný a připomíná, že v ministerském nařízení o manželském řízení, v III. oddělení, pořadajícím postupování soudu ve sporech o rozloučení, d ů v o d n ě není o smírovacích pokusech manželů ani zmínky. Stejného názoru je Krasnopolski (Familienrecht r. 1911 str. 130), jenž se však uchyluje od Ottova odů-

vodnění, totiž praví, že smířovací pokusy v rozlukové rozepři nejsou předepsány, a poukazuje k doslovu Šu 115 obč. zák. Také Neumann ve svém komentáři (str. 1679) praví, že v řízení o rozluce nekonají se smířčí pokusy. Stejného názoru jest i Ehrenzweig (System: Familien und Erbrecht z roku 1924 str. 103, § 433) — »überhaupt finden im Trennungsverfahren keine Versöhnungsversuche statt«. Jiného názoru je Stubenrauch (vydání z roku 1902 I. díl str. 194 pozn. 2), jenž vychází z předpisů nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 9. prosince 1897, čís. 283 ř. zák. (§§ 8—16) a podle nich považuje samozřejmým, že platí při rozepřích o rozluku také ustanovení o konání předběžných tří roků smířčích. Už tuto je zdůrazniti, že podle Šu 8 cit. nařízení při vyšetřování o neplatnosti anebo o žádaném rozloučení manželství je šetřiti předpisů §§ 94 až 102 a 115 až 117 obč. zák. Glasser-Unger N. F. zaznamenává pouze dvě rozhodnutí v této otázce. Rozhodnutí čís. 1145 vychází z Šu 13 dvorního dekretu ze dne 23. srpna 1819, čís. 1595 sb. z. s., jakož i ze zásady v Šu 14 blíže provedené, že totiž »co zde předepsáno bylo, pokud se týče řízení ve věcech rozvodu manželství od stolu a lože, to platí též ve případech, kde jde o vyšetření, zda manželství jest neplatné, nebo má-li se povolit žádané jeho rozloučení« a z toho dovozuje, že před úředním řízením ve vlastní věci mají předcházeti v Šu 104 obč. zák., pokud se týče v Šu 2 zákona ze dne 31. prosince 1868, čís. 3 na rok 1869 ř. zák. předepsané smířčí pokusy také ve případech § 115 obč. zák., jehož doslov neposkytuje opory, že by tu měla platiti nějaká úchylnka od zákona upravujícího řízení v manželských věcech. Je to vlastně mínění Stubenrauchovo rozšířené o poukaz ku Šu 115 obč. zák. Naproti tomu rozhodnutí čís. 3840 praví, že ani občanský zákon, ani zákon ze dne 31. prosince 1868, čís. 3 na rok 1869 ř. zák., ani nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 9. prosince 1897, čís. 283 ř. zák. nenařizují v rozlukových řízeních tří smířčích roků. Zejména poukazuje rozhodnutí to ku III. dílu řečeného nařízení ministerského. Z toho je zjevno, že u Vídeňského nejvyššího dvoru soudního zvítězil právní názor, že v rozlukových rozepřích smířčí roky nemají býti konány. Nejvyšší soud sdílí právní názor Ottův — Krasnopolskiho — Neumannův a Ehrenzweigův, jakož i odůvodnění vídeňského rozhodnutí čís. 3840. Gl. Unger N. F., že již za dřívějšího stavu zákonodárného, o který se opírá řečený názor právní, nebylo dovoleno, aby v rozlukových rozepřích byly konány smířčí roky. U nás správnost tohoto právního názoru nedoznala změny ani pozdějším zákonodárstvím. Podle jeho nynějšího stavu neplatí ustanovení §§ 63, 64, 66, 67, **94**, 111, **115**, **116**, 119, 125, 134, 135, 136 obč. zák., dvorního dekretu ze dne 26. srpna 1814, čís. 1099 sb. z. s. a dvorního dekretu ze dne 17. července 1835 čís. 61 sb. z. s., jakož i § 25 XXXI. zák. čl. uher. z roku 1894 (podle § 25 zákona ze dne 20. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.). Článkem V. čís. 2 zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n. zrušena byla »ustanovení o povinných třech pokusech o smír ve sporech o nedobrovolný rozvod« (§§ 107 a 132 obč. zák., dvorní dekret ze dne 23. srpna 1819, čís. 1595 sb. z. s. a nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 9. prosince 1897, čís. 283 ř. zák.). Poněvadž ani tento, ani jiný zákon, kdyžtě předpisy

Šu 94, 115 a 116 obč. zák., citované v Šu 8 nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 9. prosince 1897, čís. 283 ř. zák. pozbyly platnosti, neustanovují ničeho o smírčích pokusech v rozlukových rozepřích, poněvadž § 13 poslední odstavec zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. ustanovuje, že ve sporech o rozluku má býti postupováno podle předpisů platných o tom, jak vyšetřovati a posuzovati neplatnost manželství, poněvadž dále je v článku V. čís. 2 zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n. citován také dvorní dekret ze dne 23. srpna 1819, čís. 1595 sb. z. s., sluší souditi, že při řešení otázky, zdali v rozlukovém řízení je konati tři smírčí roky, platí z á k l a d n í p r a v i d l o v š e o b e c n é Šu 13 posléze citovaného dekretu dvorního, podle kterého, »co zde předepsáno bylo, pokud se týče řízení ve věcech rozvodu manželství od stolu a lože, to platí též ve případech, kde jde o vyšetření, zda manželství jest neplatné, nebo má-li se povolití žádané jeho rozloučení«, že totiž, když smírčí roky byly článkem V. čís. 2 zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n. zrušeny v rozvodových rozepřích, není dovoleno je konati ani v rozlukových sporech. Tohoto stavu byl si zákonodárce zcela dobře vědom, proto nepotřeboval místo slov »ve sporech o nedobrovolný rozvod« použití slov »ve sporech manželských«, jichž — zřejmě k vůli jasnosti — použito je v prováděcím výnosu ministerstva spravedlnosti ku řečenému zákonu ze dne 25. dubna 1921, čís. 11 věstníku t. min., ročník třetí, str. 38, bod IX., v němž je řečeno zcela určitě, že v c e l é m ú z e m í s t á t n í m platí nyní jednotné právo potud, že v e s p o r e c h m a n ž e l s k ý c h před vlastním sporem pokusy o smír prováděny nebudou.

Čís. 6566.

Uznání nemanželského otcovství nemůže býti podkladem pro určení výživného v nesporném řízení (§ 16 první dílčí novely k obč. zák.), stalo-li se ohledně dítěte, zrozeného v době, kdy od rozvodu manželství matky uplynulo méně než 300 dnů, aniž bylo manželem s úspěchem odporováno manželskému původu dítěte.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1926, R I 898/26.)

Návrhu nezl. Rudolfa K-a, by bylo v nesporném řízení určeno výživné, jež jest mu prý povinen platiti Rudolf Š., uznavší nemanželské otcovství k navrhovateli, s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl. R e k u r s n í s o u d k rekursu Rudolfa Š-a napadené usnesení potvrdil. N e j v y š š í s o u d k dovolacímu rekursu Rudolfa Š-a zrušil napadené usnesení i s předchozím řízením, pokud se zakládalo na uznání otcovství stěžovatelem k nezl. Rudolfu K-ovi.

D ů v o d y:

Nezl. Rudolf K. narodil se dne 25. března 1921 z matky Marie, rozené K-ové, provdané P-ové. Manželství mezi Karlem P-em a Marií